

FOGLALAT: Magyarország és Havasalföld (kinevezések; budapesti napló; Clark hidépítész Pesten, nádornék ő es. kir. fősége jótékonyága, orosz hadi mozgalmak az alsó Duna körül, magyar játékszin 's a' t.; a' hánsági magyar nyelv-terjesztő iskolák megnyitva; nevezetes lovaglasi fogadás; gyapjutermesztés és fogyasztás; új selyemtermesztő társulat; különféle; 's a' t.) Spanyolország (békítési terv az ellenséges felek közt; a' ministerek tanácsosakat neveznek ki; a' Maroto elleni zendület elfojtva; az alkotmányosok elfoglalják Talast; ellenkező hírek a' trónkövetelő megszőktéről és Maroto száműzetéséről; 's a' t.) Anglia (viták 's vélemények a' keleti ügyről; a' királynét ismét férjhez adják; Viktóriának új imádjója akad; Lyndhurst vádindítványa a' ministerek ellen; 's a' t.) Franciaország (komolyabb hadi készülétek Toulonban; 's a' t.) Törökország. —

Magyarország és Havasalföld.

Ő es. 's ap. kir. fősége f. é. jun. 21ki határozatában Fegyveres Antal handlói lelkészt besztercebányai tiszteletbeli kanonokká, 's f. é. jul. 27ki rendeletében Beceky Emil m. kir. helytartósági díjtalan fogalmazó gyakornokot ugyanottan tiszteletbeli fogalmazóvá; Haenffel Károly fő hutamestert pojnikai vashámor-ügyelővé 's helyébe Mialovich Lajos alsó-magyarországi bányászgyakornokot, végre Lechner József kapnikbányai rétegmestert kereszthegyi bányászügyelővé nevezni méltóztatott. — Makray Ferencz királyvölgyi kamrai sebész halálá által e' hivatal megürült; kik azt elnyerni kívánják, jól tanusított bizonyítványikkal a' mármarosí kir. kam. igazgató hivatalnál jelenthetik magukat. — Darnóczy Egyed kolozsvári fő 30adi áruvizsgálóvá kineveztetése által, a' felső-tömösi áruvizsgálói hivatal megürült. —

Bereg megye f. e. aug. 22dikén tartott közgyűlésében, Fűzeséry Gábor lemondása következtében, országgyűlési követté csebi Pogány Józsefet, a' tiszántuli t. kerületi tábla ülnökét választá.

Torontal megyének egyik követe, Szapáry József gr. követségi tisztéről önként leköszönvén a' megye sept. 9két határozó újkövetválasztási napul.

Guzmics Izidor, sz. Benedek-rendü bakonybéli apát, hittudom. tr., magy. akad. tiszt. tag 's az Egyházi tár csüggedetlen munkássága szerkesztője nincs többé! F. sept. Isője rövid súlyos betegség után ragadát ki a' sírímenni hatáskörből Bakonybelen, élte 51dik évében, szerete, a' m. nemz. akademia és számos baráti 's tisztelői bánatsohajtásai közt, hol 3kán Gácsér Leo dömölki apát nagyseregletű nép gyásztisztelgési közt kísérté örök nyughelyére a' minden szempontból korán átszenderült hazafi keblü szelid embert, példás papot, buzgó tiszta tollu író, jó földesurat 's hübarátot. Béke legyen hamvain!

Budapesti napló. Clark hidépítész f. hó 3dikán csakugyan Pestre érkezék, néhány napig Pozsonyba tartózkodta után, hol e' város környékén Széchenyi István gróffal össze 's megvizsgálá az erdők és kőbányákat a' hidépítés végett. A' híres hidépítész egyik öcsese, ki őt hídunk építésénél segített, már néhány nap előtt szinte ide érkezék. — E' napokban szomorú esemény fordult elő a' budai várban, mely újabb alkalmul szolgált Nádornék ő es. kir. főségének számtalanszor tanusított nemesszivüése kiténtetésire. A' Fhgné ugyanis visszaérkezvén több napi távollét után Alesútról, a' katonai hatóság zenével siette tiszteletére, mi számos embert vont a' kir. lakvár előtti tere. Zene közben egy fő hadikormányoszeki tiszt, ki nevével 's gyermekivel szinte jelen volt e' tisztelegésen, gutaütés következtében rögtön szörnyet halt 's lelektelenül földre rogyott. A' nő keserves siránkozása tüstint magarávoná a' zenét ablaknál hallgató Nádorné ő fens. figyelmét, ki is, miután értesüle a' történt balesetről, azonnal magához hivatá a' szerencsétlen özvegyet 's magas részvételével kegyes vala vigasztalni őt 's a' temetésről és szerencsétlen árvájáról is szokott bőkezűségével gondoskodni. — Az árviz által károsultak fölségelésire legujabban küldöttek Majláth Antal gr. magyar kir. udv. főkanzellár utján Galicziából 69 f. 6¼ kr., Pozsegamegye 25 f. 25 kr., Szabadka kir. város 48 f. 46 kr., Pozsegamegye pótlólag 17 f., Hunyadmege Erdélyből 2263 f. 12 kr., Vanke Fortunát 54 f., mindpgöben. — Mint mindenütt, ugy két fővárosinkban is fontos szerepet játszik minden műveltebb társalgási körben a' keleti ügy, 's abból származható következménydús események. Hogy hazánkban élénk figyelmet gerjeszt ez ügy, épen nem csudálhatni, miután olly közel szomszédunk a' török, kihez azonkül annyi különböző érzet esatolja emlékezetünket. Galaczi legujabb hírek szerint Lüder orosz tábornok, ki nem rég érkezék az oroszoldvai határokhoz, most Borodinóba ment. A' Prúthoz és al Dumánkhöz orosz sereg közelit; e' mozgás célját nehéz megmagyarázni, miután nem gondolhatni jónak, hogy szárazföldön küldjenek segítséget a' portának, ha talán egyiptusi fegyveres sereg találná azt fenyegetni. Az orosz sereg illy előnyomulása tehát alkalmasint csak a' porta ijesztésire szolgálhat, mellynek azonkül már ünnepelesen nyilvánítá Butenieff, h. azonnal elhagyja Konstantinápolyt, mihelyt valamely idegen hatalom hajóhada fermánt kap a' dardanellákba vitorlázásra, vagy pedig olly kormány jutna hatalomra Konstantinápolyban, melly a' ezár kegyét nem bírja. Ez utóbbi föltét azon esetre látszik czélozni, ha talán M. Alinak csakugyan sikerülne Chosrew basát elmozdítani a' főhatalomtól. A' szebastopoli és odesszai orosz hajóhadak azonkül parancsot kaptak, minden pillanatban vitorlakészen állani. Az orosz kormány tehát csakugyan teljes erővel folyvást főtartani szándékozik azon hatalmas befolyást, mellyet olly nagy erőpazzarral tudá magának szerzeni Sztambulban. — A' budai szorgalomszekéri föntézet fiókhivatal állit Pesten az uri-utczai Trattner-Károlyi házban, melly a' közelgő sz. Mihály napján kezdendi meg munkálkodását, a' pesti kereskedők 's egyéb magányosak nem csekély kényelmökre, kik ezentul fáradas nélkül küldözhetik innen mindenféle pénzeiket. — Mult vasárnapon reggeltől késő délutánig olly fenyegető színt öltének a' sűrű csoportozatokban fővárosink fölött borongó felhők, hogy Stuver tűzjátékát nem látogathatá meg annyi ember, mennyit az első mutatvány pár hónap előtt oda csődite; azonban kétsze-

resen báuák meg honn maradtokat a' félénkek, mert este kitéstult az ég, mintegy maga is gyönyörködni akarván a' főséges látványban, melly valóban nemesak kielégíté a' várakozást, hanem sokszorosan fölül is mulá. Különösen pompásak voltak a' gyönyörű színes koszorúk, nagyszerű tűzeső, és zármutatvány, melly igen meglepő látványu vala. Stuver sok pénzén kívül nagy tetszést is aratott, 's így biztosan reménylhetni, hogy jövőre is többször meglátogatandja Budapestet. — Rodrik Lajos, bícskei jegyző, figyelemre méltó munkát szándékozik sajtó alá adni falusi jegyzők számára, aláírás utján. Nem létezővén még hazai nyelvünkön illy kimerítő utasítás, igen kívánatos, hogy kellő részvétre találjon e' munka, mellyről körülményesb jelentést mai Ertesítőkben olvashatni. — Magyar színpadunkon aug. 31iken először adatek beszűmettel „Borgia Lucretia“ dalmú 3 felv., Donizettitől Jakab István fordítása szerint; sept. 1sején „Királylyány mint koldusnő“; 2ikán másodsor berszűnettel: „Borgia Lucretia“; 3ikán: „Gyámság“ vigj. és „Rosszul őrzött lány“ tánczj.; 4iken Kolosanszky tánczmeister jutalmára bérfolyamban „Kobold“; 5ken „Fehér és fekete“, eredeti szomoruj., 4 felv. Kuthy Lajostól; 6án először „A' napló“ vigj. 2 felv., Bauernfeld után magyarosítá Lukács Lajos a' magy. tud. társ. költségin, 's ugyan először „Hagyjatok olvasnom!“ vigj. 1 felv., Toepfer után fordítá Nagy Ignác, szinte a' magyar tudós társaság költségin; f. hó 9iken Erkel József dalszínész jutalmára berszűnettel fog adatni „Bájital“ és „Eskü“ első és „Bálj“ dalművek 5dik felvonása.

Galgóczon (Nyitra-megyében) aug. 18án az Üdvözítőrül czimzett sz. Ferencz rendü osztályi gyűlésében eddigi kormányzója Magócsy István a' szerzeti sarkalatos szabály szerint lemondván hivataláról, helyette Erney Ambrust, az ifjuság sok évi nevelésében 's igazgatásában sok érdemmel öszült férfiut, választák meg közakarattal 's mellé tanácsnokul: Hulyák Ambrust és Majeresik Kamillt, titoknokul Melicher Nep. Jánost, a' zárdai előljárók pedig többnyire meghagyattak tisztjökben. Hazánkban ezen már több század előtt törvényesen honosult szerzet egyik a' legkiterjedtebbek közül, 25 zárdában 463 tagot számlált mult évi névkönyve szerint 's fő törekvése az isten igéjét hirdetni 's az ifjuságot nevelni S gymnasium- és S nemzeti iskolában. Egyik főgondja: nemzeti nyelvünk terjesztése is, mi végbül néhány év előtti határozata szerint felvidéki idegen ajku növendékeit is az alföldi magyar zárdákba küldi 's böleselkedési és hittudományi osztályiban e' végre külön nyelvtanítókat is tart, minek az sükere, hogy az innen kikerültek beszélni 's tanítani is képesek a' magyar nyelvet. F.

Temes megye RRdeinek azon régi ohajtása, miszerint a' nemzeti nyelv e' megye keblében is gyökeret vevén, több száz ezer főre menő idegen ajku honosi a' magyar szózat édes hangjaira tanitassanak meg, hála több nemes hazafi nagylelkűségének! teljesül. Sikerült ugyanis a' megyei közönség által e' végre megbízott Bőjtös Imre vállalatának aláírások utján annyi részvényt összeszerezni, hogy az ezekből maig bejött 11,112 fr. 30 kr. ezüstpénz-alap, a' megyében, t. i. Csákváron, Lippán, Temesvárott, Uj-Aradon, és Versecezen, felállítandó öt magyar iskola létesítésére, 's hat évi fentartására elegendőnek ítélvén, ezek megnyitása, 's a' honinyelv tanításának kezdete, a' temesi KK és RRdek által f. évi jan. 16kán tartott közgyűlés 83dik szám alatt f. évi october elsőjére tüzetvén, a' tanítói termék fölkészítése, 's oktatók fogadása iránt a' szükséges rendeletek egy állandó választmány által megtéttve, Bőjtös Imre pedig az említett részvények utján tett ajánlatok beszédésire ez érintett közgyűlés által megbízatva levén, midőn a' fentisztelet megye RRdeinek nevében is halás köszönet nyilvánítatik mind azon nagy lelkű honfiaknak, kik honyszeretettül buzgó keblök fogalma után, e' nemzeti szép czélra segédelmet nyújtanak, egyszersmind jótékony adakozásaikkal létesülendő e' zsenge intézet további pártolásának kérelme mellett, minden e' részbeni ajánlattevő részvényes teljes bizalommal felszólítatik: miszerint aláirt részvényeik után f. 18³⁹/₁₀ eső járadékjokat (mennyire azok lefizetve nem volnának) nyugtatvány mellett Bőjtös Imre, mint a' t. megye által e' célrarendelt pénztárnok, kezeihez Temesvárra juttatni sziveskedjenek.

Czegléd (Pestmege), f. e. sept. 1jén: Ritka vigalmi estvét állama Czegléd előkelő népe. Várasunkban ugyanis gr. Nosztitz könnyülovas alezredesi osztálya hadi gyakorlások végett összeseregelvén, csüggedetlen szorgalommal üzépályaküzéseit, mi rendkívüli lelkesülést támasztott az osztály főbb és altiszteiben, így történt, hogy Rohonczy Leopold főhadnagy fölhevülve a' tiszti kar némelly vetélkedő tagjaival külön fogadásra pattant lovagi serénysége kiténtetésére. Kiténték tehát a' nagy távol-sági pályacélt szabott időrövidséggel ugy korlátozva, hogy naponkint a' reggeli három, négy, sőt sokszor öt órahosszig tartó katona gyakorlatot befejezve, az nap lovagolva járja be a' Czeglédhez kilencz mérföldre fekvő Pest várost, oda és vissza ugy, hogy délelőtti 11 órakor megindulva, 's onnan visszatérve még azon nap esteli kilencz órára ismét körükben es-telizzen, 's ezt öt egymást követő napon! Szembeszáll az elszánt 's edzett idegü főhadnagy a' fogadás nehézségével, fut, fut, és minden bajt, mi száz meg ezer öthölhetik elő illy óriási távolban, áthatva, másod, harmad, sőt negyed napon is szerencsésen előtoppan, ellátva a' pesti nemzeti casinó ta-

nüjegyével, hol t. i. fogadás szerint leszállani köteleztetett. Örömfeszült kebelrel várja közönségünk nagy része a vég ötöd napot is, 's ahítván 's remélvén a' kezdett pályá dicső végzetét, midőn a' nap leáldozni hanyatlott 's alkonyra szürkült, csoportosan tódultak városunk minden rendű és sorsu lakosai a' nagy és gyors inúlóvág elibe. Az országútrol bevezető nagy utcáit pezsgő nép lepte 's állta el, a' házak ablakai kivilágítva, 's a' vendéglő kavés terem kül ablakai egyikén e' szavak: „Eljen es. k. gr. Nosztitz könnyű lovas alezredesi osztálya!“ a' másikon: „Eljen főhadnagy Rohonczy úr“ olvashatók valának. Feltáruul végre kilencz esti óra-tájon a' sok fészengő kebel 's örömittas éljenharsogások közt előszárguld a' diadalmas lovas; miután az érintett föltételekhez róváz az öt reggeli gyakorlatot is, száz és több mérföldet épen, és szerencsésen befutott. Mindezt vigalmas este-lizés követvén, szivderítő éjzene közt térének nyugalomra.

A' magy. tud. társ. aug. 5, 12, és 19kén tartott kis gyűléseiben, több nagygyűlési tárgyakkal foglalkodott. Ezekon kívül I. Frivaldszky Imre természetudomány-osztályi ujonnan választott helybeli tag, a' magyarországi köszöntelepekről szóló előadással foglalta el rendes-tagi székét. Az értekezés az évkönyvek IVdik kötetében adatik ki II. Plötz N. csongrádi 's abaúj tájszók gyűjteményével járult a' társaság szótárkészületeihez. III. Kozzebue „Az epigramm“ című vigjátékának fordítása Kazinczy Gábor által, Guzmics Izidor t. és Vörösmarty Mihály r. tagok ajánlatára, a' külf. játékszinbeni könyomtatás végett, a' nagygyűlés elibe terjesztetni határozottat; ellenben egy törvény- 's egy történetudományi munka az illető bírálók előadására nyomtatástól elmozdítattak. IV. Széchy György értekezése az „egyetemi dialectusról“ Balogh Pál r. t. javallatára a' Tudománytárba felvételre rendeltetett. V. Egy külön nyomtatás végett bemutatott hadtudom. 's a' Tudománytár számára beküldött egy philosophiai 's egy közrendészeti értekezésnek bírálók rendeltettek. V. Az egyházi megyék közül a' beszterecei, egri, erdélyi, esztergami, kalocsai és nyitrai, nemkülönben a' jászai convent, a' sz. mártóni főapátság, 's a' dunántuli evang. superintendencia által beküldött 1838ki — 's az esztergami, kassai, munkácsi, nyitrai, szombathelyi, váci és zólyomi megyék 's a' jászai convent és sz. mártóni főapátság által küldött 1839ki névkönyveket beadván a' titkokok, ezen testületeknek köszönetet szavazott, 's a' többieket is illető névkönyveik beküldésére megkérteni határozá, hogy azokat a' társaság statistikai tabellák készítésére fordíthassa. VI. A' Flórenczben létező Accademia della Crusca, évkönyvei három kötetével kedveskedett a' társaságnak. Magányosaktól a' titkokok e' következő ajánlékokat mutatta he: 1. Jakab István l. tag részéről: a) Esku, nagy opera 3 felv. írta Rossi Kajetán, ford. Jakab Istv. Buda, 1838. b) Dalok Nestroy János „Földszint és első emelet“ című énekes bohózatából. Buda, 1838. c) Gemma di Vergy, nagy opera 2 felv. írta Balera J. E. magyaritá Jakab István. Buda, 1839. d) Utasítás, mikép kell világtalan gyermekekkel kislelkoruktól kezdve czélszerűleg báni. Buda, 1838. e) Oktatás a' marhadógról. Buda, 1836. — 2. Beszédes József l. tagtól: Kolosvártól Grécziáig hajózható országos nagy eszterna tervének rövid előadása. Pest, 1839. — 3. Terezy Lajos l. tagtól: Elemi számudomány az alsóbb iskolák számára. Pápa, 1839. és Elemi ösméreték a' természetudományból. Pápa, 1839. — 4. Tóth Mihálytól: Egyedül az örök élet hívése ösmerteti meg e' fölü élet becsét. Pest, 1839. — 5. Korda Jánostól: Psalterium Davidis. Köln, 1630. és: Justiniani Institutum Libri IV. 1627. — 6. Nagy Ignácól: Szinmütár, 4dik tüzet. Buda, 1839. — 7. Udvardy János l. tagtól: Pyrker Tunizsiása. Buda, 1839.

Felszólítás. Alulirhoz m. h. 19d. illy cím alatt: Sidney Eötvös, egy 5 felvonásos dráma küldetett a' szerző neve nélkül, 's helyette egy lepecsételt jelíges levéllel. Minthogy az academia drámai jutalmára az idej hatánap még mart. 24én telt el, a' közelebbi alkalom pedig, mellyel komoly szinművek pályázhatnak, csak 1841. mart. állván he: felszólítja alulirt a' beküldött: jelentené ki, az academia titkokoki hivatalának, levélben v. szóval, e' darabruli szándékát; hogy az vagy mint elkésett visszadathassék, vagy mint 1841re szóló elhétessék, vagy talán külön nyomtatás végett legott a' társaság szinműjait elmúltával vizsgálat alá bocsátassék. Minden esetben a' jelentéstevő a' jelige közlésével bizonyítandván megbizva létét. Pesten, sept. 3án 1839. D. Schedel Ferencz m. tudós társasági titkokok.

(Gyapjutermetés és fogyasztás. Rakonczai selyemtermesztő társaság.) Gyapot mellett a' juhgyapju az, melly legfontosb szerepet játszik a' kereskedésben. Termesztése azonban sokkal több bajjal jár. Innen származik, hogy a' juhgyapju szaporodása semmi arányban nem áll a' gyapotéval, 's hogy azon aggály, mintha folyvást szaporuló juhászatokból végre majd szerfölött sok gyapju fogna létesülni, mindenkor tökéletesen alaptalannak bizonyult. Spanyolországot Németország követé a' nemesített gyapjutermetésben. Franciaország is törekvék ugyan elérni e' célt, de eltéveszté az irányt. Nem rendkívüli mennyiség helyzi Németországot, 's néhány év óta már hazánkat is, e' tekintetben első helyre a' világvásáron; hanem a' gyapju kitünő finomsága. Nevőink: Anglia, Franciaország és Németalföld 's legujabb időben Russzia, biztosítva vannak számtakra, a' meddig a' tetőpontról lefelé nem hanyatlunk. A' gyapjumemesítés és szaporítás nyugaton és éjszakon előre halad, 's ha ez így marad, úgy benőnk 's utóbb Russziában hatalmas veszélytársakra találánd Németország. Jelenleg hazánk, Németország és Ujdélvales foglalják el az első helyet gyapjura nézve a' világkereskedésben. A' természet rohanó gyorsasággal szaporul, de a' fogyasztás sem kevésbé, mit a' növekedő népesülésből könnyen megmagyarázhatni. Ez utóbbi körülményből méltán következtethetni, mikép Németország már olly ponton áll, miszerint a' gyapjutermetést többé nem igen szaporíthatja, a' mezei gazdaság többi ágaira káros befolyás nélkül. A' kivétel is csak a' nemzeti kezd Németországban, mert a' bel-földi fogyasztás olly nagy, hogy a' tenyésztés gyarapulása nem elégítheti ki tökéletesen azt, minél fogva természetesen számos vevő hazánkba fog szokni, ki eddig a' német vásárokat látogató; ez nagy mértékben fogja élénkíteni vásárlást és juhászatainkat. Egyébiránt e' pillanatban az általános természet és fogyasztás nagy egyenlőségben áll egymáshoz, mert nincs sok gyapju fölhalmozva raktárakban 's rendkívül mohón sem keresik azt, kövekezőleg vevők és természetők egyiránt nemigen panaszkodhatnak. Russzia hatalmasul törekszik haladni a' juhnesítésben, 's ha a' tenyésztést olly kedvezőleg fogja eszközölhetni, mint délszakibb helyzetű tartományban, úgy veszélyes vagyársá leendhet idővel hazánknak és Németországnak. Azonban addig még sokkal több év mulik el, hogysm aggodni lehetne a' miatt, főleg hazánkban, hol még folyvást emelkedő állapotban van a' juhtenyésztés, mellyre nézve egyáltalában semmi rosztul nem tarthatni, kivéve, ha igen fontos politikai történetek találának zavarólag lépni a'

körülmények mostani kedvező helyzetébe. — A' hazai ipar nem minden őszinte barátja előtt van talán tudva, mikép Koháry-Coburg hg Felső-Rakonca és Méznelvő hontmegyei helységiben rövid idő óta selyemtermesztő társulat létezik, melly nagy reményekkel biztat jóvendőre. E' társaság létesültét leginkább Matuska József felső-rakonczai evang. lelkésznek köszönhetni 's Torkos Pál hgi jószágigazgató pártolásának. Társulatigazgató Goldberger Ádám. A' földesur, Koháry Coburg hg 1839 és 1840re évenként 200 forintot ajándékozott a' társaságnak, Matuska József lelkésznek pedig eperfatermetésre 's fáradságit 150 forintot. —

F. évi aug. elején érkezett, a' nm. m. k. Helytartótanácsnak, Ung vármegyei RRdeizhez intézett, következő tartalmu levele: „Méltóságos 's a' t. Bárd Ghillány Sándor' folyamodása' tárgyában, melly által szerednyei rézműgyárára kiváltságot adadni könyörög, tiszelt Uraságtoknak f. évi sz. Iván hava 17én ide terjesztett jelentésök' következtésiben ezennel visszairatik: behivonyítatván a' tiszti vizsgálat értékét felülhaladják, — ezen gyár tehát a' közkereskedésre nézve különös figyelmet érdemel, a' folyamodó báró Ghillány Sándornak ezennel megengedtetik, hogy ezimer gyantát es. k. sást, mind a' műgyári épületeken, mind azon peséten, mellyel leveleit sz. k. gyár nevezettel is élkessen az aláírásokban, nem-szári kir. kiváltságos gyár nevezettel is élkessen az aláírásokban, nemkülönben tanuló inasait felszabadíthassa, mesterembereket rendelhessen, mindenféle mesterlegényeket, kiknek használására gyárában szükségé leszen, tartasson, és az országban mindenütt, hol alkalmasnak gondolandja, a' helybeli hatóság engedelmével rakhelyet építhessen. Miszerint tehát a' folyamodónak kérelvele hátrással ellátva kiadás végett ide esatoltatik. Kült Budán a' m. k. Helytartótanácsnak, 1839. l. eszt. sz. Jakab hava 2dik napján tartott tanács- üléséből. Tiszelt Uraságtok jó akarója, minden községgel valójá Mérey Sándor, Lovász András, Pap Gábor. — Felolvastott az 1839diki aug. 2dikán Ungváron tartott közgyűlésben. Hátrás. „Melly kegyes intézvénynek kihirdetése a' járásbeli szolgabírnaknak, különösen pedig a' szerednyei járásbelinek, 's a' hely szinén leendő közhírré tétele, azon nyilványos kijelentéssel tétetik kötelességivé: miszerint a' megyei RRnek nevében m. báró Ghillány a' köző iránti buzgó fáradozását, 's az iparnak nem csekély áldozatokkal tett sikeres terjesztését, 's így az adózó nép' javának a' keresetmód könnyebb megszerezhetőségével előmozdítását köszönje meg.“ Kiadta t. n. Ung megye' főjegyzője, Tabódy Pál. — Aug. 4én történt a' fentebbi levélnek Szerednyén közhírré tétele. Midőn is a' járásbeli szolgabíró Korlá h György úr, eskütt-társastul megjelenvén, több uri vendég körében felolvastott a' fentebbi szabadtéklevelet, 's azt a' járásbeli szolgabíró ur, velős szavakkal köszönnév meg előbb a' tisztbárnak az iparelőmozdítás körül tett fáradozását, tulajdonosának a' jelenlevők éljen! kiáltozást közt általyujtotta. Kevés de derék szóval köszönné meg a' báró, Ung megye RRleinek e' kitüntetést, minden törekvésit, ezután is, kisköréhez 's tehetségéhez képest, a' köző-előmozdításra irányzandóknak igérvén. Erre a' gyári munkásokból alakult hangászkar, 's az ungvári barna muzsikások' zengedelmi, és tarazek durrogási közt, a' gyár fölő tüzetett a' es. k. ezimer; mint magas jele a' kegy. kormány' őszinte pártfogásának iparunk ez ága iránt 's mint feltünő bizonyossága e' gyár' törekvéseinek.

KÜLÖNFÉLE. Buda környékét valamint a' legigézőbb bécezes vidékkel ajándékozta meg a' természet, épen olly mostoha homokos, lapos földet adott Pestnek és a' szomszéd határoknak. Ez oka, hogy hazánk e' legnagyobb városa mulat/helyekben bőséget nem lát. Annál kellemesb tehát, ha környékében valamely új mulatóhely keletkezik. Illy új mulatóhely Káposztás-Megyér, tőszomszédja Pestnek a' Vác felé vezető országút mellett. Földesura gr. Károlyi István, e' többnyire kopár homokszágból álló pusztáján 1831ben osztatta ki a' pesti határ-koresmához néhány száz lépésnyire emelkedő homokdombocskát az urasági majorig szőlő-kertek ültetésire. Pesti volt többnyire, ki e' vállalatra ajánlközék: 's im az ezelőtt csak silány gazt termő dombocskán már gyümölcs-fák és szőlő-tők virulnak. Szorgalom, ipar és pénz a' silány földet termékeny alapává tevén, az utazót kellemes látvánnyal lepi meg. A' Duna mellett a' pesti határkoresmán tul, az említett évben serfőzés és sermerrés állott fel, mellynek költséges épületeit a' tavali árvíz tetemesül megrontá ugyan, de már az idén megnagyobbítva és sokkal díszesb alakban állnak. Három év előtt a' f. uraság elhatározá, e' pusztának silányabb részeit gyarmatosítani, 's csak hamar találkoztak pestiek, kik igen kedvező föltételek mellett házhelyeket vettek, 's már most nemesek a' Duna partján, de a' Palota falu felé vivő fasoros ut két oldalán is igen esinos házak állnak, mellyekben kovács, boguár, mészáros, fűszeres, timár, cezet- és pálinka-főző, zsemlyesütő, kőműves, deszkakereskedő 's tb. lakik. A' házak évenként szaporodván, e' kis telep élénkebb lőn, 's már a' nevezett serkoresmához (mellynek magyar felirátú ezimere „a' szende hegyhez“ 's hol tekeresem is van) kivált vasárnap 's ünnepeken számosan járnak ki a' asztal 's tánczterem is van) kivált vasárnap 's ünnepeken számosan járnak ki a' mulatni szerető pestiek közül. Mult sz. Istvánkor a' szőlődombon levő kis kápolnának egyházuapján szentelteték meg ama' esinos olajfestyényű oltárkét, mellyet a' régi helyett egy itteni szőlőbirtokos, Wagner József (ama jeles művészetéről régóta ismértetes pesti festő, ki Pesten a' belvárosi egyházat legközelebb években olly ismértetes festé, 's ki jelenleg Budán a' nádori palota belje díszítésével foglalkoson festé, 's ki jelenleg Budán a' nádori palota belje díszítésével foglalkoson festé) az idén ajándékozott a' kápolnának, melly sz. István koronáztatását ábrázolja. Ez ájtatosságot az emberszerető dunakesz lelkész magy. sz. beszéddel 's miseáldozattal végzette, melly után az új telep temetőjét 's felállított keresztjét ünnepélyesen a' helybeli és palotai község, és számos pesti jelenlétében föl-nyira szaporult, hogy a' sok kocsi alig talált helyet; mindenütt hangászkarok zengtek, 's minden terem tánczossal, vendéggel volt telve. Ha az átelleni pesti szunyogsziget, mellynek hossza majl félóra járásnyi (terv szerint) a' gőzhajózási társaság tulajdona lesz, e' telep a' pestieknek egyik legkellemesb mulatóhelyök leend, mit nemesek a' gyönyörű budai vidékre kilátás, a' Duna, a' Pestről odáig terjedő igen jó 's fákkal körülültetett, majorokkal és kertekkel övedzett országút, hanem az épen létesülő 's naponként többször ide Pestről 's visszaóránként járandó társaságos kocsi. sőt a' tervben levő 's épen erre vezetendő Ullmani vasút is méltán reményelteti velünk, mi a' már itt nagy haszonnal üzőtt deszkas bórkereskedésre, a' telep szaporítására és a' mulatságok élénkebbítésére is legkedvezőbb hatásu leend. Rg. — A' debreczeni ref. collegium legidősb professora, Sárváry Pál, miután mathesist és physikát 44 évig, 's azokkal együtt darab ideig a' philosophiát is tanította — nyugalomra bocsátatása iránt már korábban is tett kérelmit megújítván: hosszas szolgálatai méltánylatul, részire a' tiszántuli egyházközségtől évenkénti 400 p. forint nyugdpenz rendeltetett. Helyébe Kerekes Ferencz eddig a' mineralogia, botanika, chemia és technologia professora, tétérenéz által; kinék helyébe ismét helyben gyakorló orvos Csécsy Imre választott. — Az ágost. hitvallásnak bányavárosi egyházkerülete mult hó végén tartá kerületi üléseit, mindkét rendű számos férfiak jelenlétében, kik vallásuk ügyét mindenkép emelni törekesznek. Érdekes az erre figyelőnek látni, miként minden évben a' magyar nyelv honosultabb 's csak kevés ajkon hallhatni már idegen nyelvet, 's mig a' dunántuli kerület magot e' részben egészen magyarosítá, a' bányai is teljes erővel ügyekszik azon lenni. Több határozati közt jeles, hogy az eddigelé is két nyelven irt jegyzőkönyvben, ezentul nem a' diák hanem a' magyar legyen az eredeti nyelv, — továbbá az évenként kiadandó schematicus,

melly eddigelé diák nyelven iratott, ezentul magyar nyelven adassék ki's erre legtelkesb férfiak egyikére bízott szerkesztése. Magyarosodásunkat 's ezzel összefüggésben levő nemzetiségünket közelebbről ezek illeték, 's kívánatos: vajha minden évben haladnánk e' részben, hogy minél több rontassék le azongát, mely nemzetnek nemzetet állít ellenébe, 's gyakran a' legszebb, legüdvösebb intézkedéseknek is sirtás. A' négy kerület f. h. Ijén kezdé meg, Szirmay Adám elnöksége alatt, üléseit. Eddig leginkább a' már rég pengetett zsinatadákítás volt a' gen. convent tárgya. A' dunántúli kerület tervét az itén sem adá be, 's e' végből a' tárgyat továbbra halasztani nem akarván, csupán a' három kerületből beadott tervek összeegyenlítése bízott egy külön biztosságra, hogy valahára végülterjesztése is megtörténjék. Itt is általánosan a' magyar nyelv uralkodék, habár hallani nem ritkán diákokat is. Egyébkint némely nagy fontosságú indítványok is tétettek, melyek azonban a' zsinatra utasítottak. Az ülések még mindig tartanak. —

Az északnyugati szél aug. 12ikén hóval vegyes esőzést hozván a' beálló hideg légmérsék 23kán olly fokra hágott, hogy Béla városnak kárpáti Javorina helységgel határos legelőjén lepett 15 ló, 's négy a' hideg égálgához szokott, téli ruhával ellátott, legelt lovaikat megmentendő férfi a' dermesztő hideg martaléka lön. A' hó embert, marhát, juhót borítva, temetve, a' buja növényeken olly szilárdra jegesült, hogy a' kövér legelőt adó kárpáti völgyek megannyi jégtengert képezének. Orvostudományi vizsgálatot is érdemel talán az, hogy az ebnapokban megfagyott emberek hanyat vagy arczon fekvé találtak, holott a' szigorú tél dermesztő légmérsékletében fagyottak ülő, összeszűgödött helyzetben találtak. Ekkor a' Zagya mentiben is, névszerint Fényszarun, dér volt.

Spanyolország.

(Békítési terv az ellenséges felek közt. A' ministerek tanácsosakat neveznek ki.) A' Memorial bordelais, mely köztudomás szerint már huzamosb idő óta szól békítési tervről Spanyolország számára, mostan így nyilatkozik: „A' pillanatit van 's az elhatározás még september előtt megtörténik, hogy a' királyné szerencsét kívánhasson magának ahoz cortesnyító beszédében. Mi a' trónkövetelőt illeti, annak gyöngesége iránt csak egy vélemény uralkodik. Vannak, kik azt állítják, mikép titkos szerződés következtében Franciaországba fogja őt küldeni Maroto. Annyi bizonyos, hogy e' vezér nem tett ügyeért semmit, ha csak az estellai kivégzések nem akarjuk fontos szolgálatnak tekinteni, midőn minden törvénykezési forma nélkül egyszerre őt tábornok fejté ütteté le, kik mindnyájan vérokkal szolgáltak a' trónkövetelőnek.“ — A' ministerek siettek, mielőtt helyet csinálnának utódiának, a' tanácsos-kinevezési fontos jogot használni. Aug. 17kén 13 illy új kinevezést közle az udvari hírlap, melyek közül legalább Calatrava, Maguiro és Iribarren, Ladron de Guevara, a' saragossai hg (Palafox), Espinar, Lopez és Noguera a' föllengősdi párthoz tartoznak; mely mindazáltal nehezen fog többségre vergődhetni a' tanácsban, mert magok a' föllengősdi is nagyon kikelnek a' tanács ellen, a' mennyiben ez minden jó szándék-létesítést gátolni szokott. A' választásoknál 23 tartomány határozottan a' föllengősdi mellett nyilatkozték, 12 pedig ellenkező párthoz szíta, nyolcz tartományból még nem érkezett a' választás sikere a' fővárosba, 's hat tartomány vegyes pártbeli követeket választott, ha ezeket és a' még hiányzó nyolczat fölöstjük a' két párt közt, ugy a' haladók számára összesen 30 jut, a' mérsékpártiakéra pedig csak 19. Martínez de la Rosa és Alcalá Galiano ez uttal nem fognak megjelenni a' cortesben; Torenorul még semmi bizonyost nem tudhatni, mivel az aszturiai választási jegyzékek még nem érkeztek Madridba. Isturiz Huelva tartomány képviselője lesz. Mihelyt a' haladók a' ministerséget megbuktatandják, azonnal két pártra fognak szakadni, mert azok, kik elsők jutandnak hatalomra, bizonyosan megállapodnak majd, a' többi pedig folyvást hanyathomlok akarand előre rohanni, miből legmakacsabb ellenkezés fog majd származni. —

(A' Maroto elleni zendülés elfojtva. Az alkotmányosok elfoglalják Tales.) A' j. des Débats szerint a' tulzó carlosiak zendülete el van nyomva, vagyis inkább magától megszünt, a' trónkövetelő nem kis bosszúságára, ki az által vélte megbuktathatni Marotot. Elio ugyanis körülfogá a' zendülőket, mire ezek annyira elremültek, hogy rögtön két tisztelet küldöttek alkudozás végett a' főhadiszállásra, 's így az egész zenebonát bevégezettek tekinthetni. Maroto olly hatalmas, hogy parancsára a' trónkövetelő maga személyesen volt kénytelen kiindulni a' zendülők ellen, kiket egyenesen az ő kívánatára bújogattak föl a' száműzöttek. Illy ármánykodások, és tehetlenségi jelek által olly mély megvetését voná magára a' trónkövetelő az egész spanyol nemzetnek, hogy ügyét végkép elveszítettnek mondhatni, mert, ki Navarrát nem tudá kormányozni, az bizonyosan szerencsétleníté az egész országot, ha annak sorsát kezeibe adnák. Maroto hatalma 's nagyszerűsége ellenben folyvást növekszik. Mindenki himni kezd, hogy az alkotmányos és carlosi párt között rövid idő mulva békeszerződés lép életbe. Ez utóbbi, részéről a' nép szabadságát, a' katonaság pedig mostani rangját kívánja megtartani. — A' talesi őrség hadi foglyul hódult meg. Az erősség külön épült toronybul 's kéttornyu várból állott. O' Donnell aug. 11kén kezdé tüzelni Talesre. Két álgyu megrepedt 's a' várfalak dűledezni kezdének, de az őrség még sem akart meghódolni, minthogy Cabrera-ban bizott, ki hat zászlóaljjal állott közelében biztos sánczolatok mögött. Mivel azonban Cabrera nem férhete az ostromlókhoz, tehát 14kén csakugyan leraká fegyvereit az őrség. Espartero aug. 12kén Vitoria-bul Villarealba indult sergestül 's az ellenséget szétrobbantá az aramayonai magasokrul. — Hay I. már Londonba küldé a' békeszerződési föltéteket, miknek lényegesb tartalma így hangzik: „Krisztina királynénak ismértetik meg, ha az országos szabadságát némi változtatásokkal 25 évre helyben hagyja, az országos adósságot magára vállalja, és a' carlosi havi és polgári tisztviselőket mostani rangjokban meghagyja.“ Ha Espartero még tovább halad sergével, ugy alkalmasint kevesebbel is becsendik a' carlosiak 's meghunyászkodnak követeléseikkel. A' ministerségben hihetőleg még a' cortesülés előtt némi módosítás fog történni. —

(Ellenkező hírek a' trónkövetelő megszüktéről és Maroto elbocsátásáról.) A' Moniteur következő telegrafi sürgönyt közöl Bayonneból aug. 22kérül: „Az alkotmányosoknak Solana felé mozdult hírére Elio tegnap Estellába indult. A' fözendült zászlóaljak azonnal elfoglalák lesacai állomását.“ — A' Piloto aug. 18káról ezt írja: „Vitoriai hítelek szerint a' trónkövetelő egész családosul Franciaországba szökött.“ A' Memorial Bodelais ellenben bizonyosnak állítja, mikép a' trónkövetelő szemlét tartand Maroto serge fölött, mely alkalomkor az aszturiai hget szándékozik fővezerséggel fölruházni, Marotot pedig Franciaországba üzni. Ez esetben Villareal lenne tábornokkari vezér, Cyrillo minisiterelnök és Erro pénzügyminisiter, általánosan pedig haladási szellem fogna uralkodni a' politikában. Ez egészen megváltoztatná a' dolgok helyzetét. —

Anglia.

(A' királyné ismét új imádót kap. Baring pénzügyminisiter.) Néhány nap előtt Javan Evans nevű öreg embert fogtak el a' kensingtoni békebíró emberei, mivel több ízben alkalmatlankodni merésze a' királynénak. A' fogoly korábban közlegény volt a' testőrségnél 's a' békebíró első kérdésire így felelt: „Nevem Javan Evans; Önnek ismerni kell engem, mert Anglia királya vagyok.“ Békebíró: „Ön mint látom, a' hadseregnél szolgált, mikor bocsátatték el szolgálatból?“ — „Soha, a' hadsereg parancsim alatt áll, én tábornok, ezredes, hadnagy, zászlóartó, szállasmester, káplár, segéd és közlegény vagyok, és mindnyáját fizetem!“ Békebíró: „Ön szerencsés ember, mivel olly sok hivatallal bír.“ — „Oh, az még semmi, én egyszermind Krisztus vagyok 's mennyből jövök 's minden pillanatban annyi milliórul intézkedhetem, mennyiről kedvem tartja.“ Békebíró: „Ez esetben igen fog örvendeni a' kincstári kanczellár, ha segítségére leend Ön. Most kevés a' pénz és a' ministerek alig tudnak eleget előteremteni. Igen szeretni fogják, ha megmentendi Ön őket annyi kincstárjegy-alapítástól. Ismeri Ön Spring-Rice urat?“ — „Spring-Rice? nem; de ughiszem, hogy nóm régi ismerősei közé tartozik.“ — „Ön tehát házasság? Család? Hol él Ön neje?“ — „Szép Viktória királyné az én nóm. Aug. Isején esküttem meg vele sz. Pál egyházában 's nem is engedem magamat tőle elváltatni. Én szeretem őt, 's ő viszont szeret.“ E' hangon még többet is monda; de végre minden ellenmondása daczára ürültek házába vitték. „Kedves szeretett Viktóriám!“ volt utolsó fölkiáltása a' törvényszék előtt. — Az aug. 24iki parlamenti ülésben maga Spring-Rice tön indítványt új követválasztásra a' portsmouthi kerületben, mivel annak eddigi képviselője, Francis Thornhill Baring ő fels. kezéből a' kincstárkanczellári hivatalt elfogadá. Baring minden tekintetben jeles férfi, 's a' portsmouthi választók bizonyosan ismét mellette fognak nyilatkozni. Spring-Rice a' peerkamrába lépend. — A' parlamenti üléseket nem 28kán, hanem még 27kén fogja személyesen bérekeszteni a' királyné. — Napoleon Lajos hg Persigny kíséretében Skótzia-ba utazott, hol több hónapig szándékozik mulatni esendes elvonultságban. — A' M. Post folyvást makacsul erősíti a' királyné férjhez menését. —

(Viták 's vélemények a' keleti ügyről.) Az aug. 20iki felsőházi ülést következő kérdésekkel nyitá meg Brougham: „kormányigazgató ns barátom meg fogja engedni figyelmét azon kérdésre vagyis inkább kérdésekre irányozhatnom, melyek most keleten M. Ali és a' szultán közt függőben vannak. Ha ellenkezésük sikeréről hallott minden hír való, ugy meg kell vallanom, hogy békeföntartásra köztük nem történtek olly őszinte és hathatós próbák, mint lordságtoknak jelenték. A' békét nem M. Ali, hanem a' porta szegé meg, 's mikép leheté illy rosz előkészületek mellett harcra tüzelni a' portát M. Ali ellen, nem foghatom meg. Kívánnám tehát tudni, az érintett sükter mibenlétén kívül, való é, hogy, mint hallom, egyik ns barátom (Ponsonby) nem nyult olly hathatós rendszabályokhoz a' porta és M. Ali közt eszközözendő békeföntartásra, mikép kötelessége lett volna. El akarák velünk hitetni, miszerint a' nagyur sergei olly jó állapotban vannak, hogy bizonyosan legyőzendik M. Ali haderejét. A' siker egészen ellenkezőt tanúsíta. Kérdem: kapott é kormányunk olly tudósításokat keleti ügyviselőinktől, melyek győzelmet jósálnak a' nagyuri sergek részire? Való e, hogy a' török hajóhad M. Alihoz pártolt? Gondolja e még most is ns barátom, hogy az ellenkezés kiütése előtt minden el volt követve annak gatlására? Történnék é most határozott lépések a' háboru elnyomatására? Milly remény van a' szultán hatalma fönntarthatása iránt?“ Melbourne ez utolsó kérdésre így válaszolt: „Reményünk a' szultán tekintete fönntartása és török birodalom függetlensége megőrzése iránt, melyet rendkívüli fontosságunk tártunk (Wellington : „Halljuk! Halljuk!“) leginkább az őt nagy hatalom tökéletes együttmunkálásán 's megegyezésén (complete cooperation and agreement) nyugszanak. Mi ő fels. képviselőinek magukviselőit illeti azon tájakon, arra nézve azt kell megjegyezmem, mikép azok legböcsületesebben elkövettek mindent a' háboru eltávolításra, 's kormányunk nem kapott tőlük más tudósításokat, mikből a' történnékén kívül egyebet jósolhatott volna.“ A' M. Chronicle ezt jegyzi meg e' vitázatra: „Brougham kérdése szokás szerint szőzőnbe burkolva, tulajdonképen csak ezt akará mondani: „Izgatá é Ponsonby I. a' szultánt M. Ali megtámadására?“ Ezt többször erősíték. A' francia lapok különösen annyiszor ismételtetik, hogy épen nem csodálnók, ha végre maguk is ellínnék. Mivel ebben vád fekszik ő fels. egyik képviselője ellen, tehát természetesen legnagyobb buzgalommal terjesztgeti azt a' tory sajtó. Pedig nem igen könnyen gondolhatni ennél alaptalanabb hírt, mert a' szultán ellenséges indulata bizonyosan nem Ponsonby unszolatiból származott Meh. Ali ellen; sőt mondhatjuk, hogy Ponsonby mindent elkövette békeföntartásul a' szultán és hatalmas alattvalója közt. Legtávolabbról sem kétkedünk, miszerint e' törekvésnek csupán M. Ali harcckészületei miatt nem leheté kívánt sikere. Olly hadsereg fölállítása, minőt a' szyriai partvidékre vezeté Ibrahim 's a' hadsereg-küldés Bagdad felé, párosultan az alkirály adómeztagadásával és függetlenségi nyilatkozatról szólásával, mit majd

nyílt hadüzenetnek tekintheti, valóban igen természetessé teszi Hafiz basa küldetését Ibrahim ellen, anélkül, hogy azért Posonby politikája befolyásának kellene valamit tulajdonítani, ki egyébiránt nemcsak e nézettel egészen ellenkező utasítások birtokában volt, hanem azonkül maga is őszinte barátja az általános békének. Nemesak nem tüzelé a portát az angol képviselő, hanem még inkább teljes erejéből bekefentartásra törekvők őt bírní, hogy pedig e törekvése nem sikerült, azt épen nem kell esodálni, hanem inkább azon körülményt, miszerint mindeddig gátolni tudá a háboruküldést. Melbourne nyilatkozata erősíti többszöri nyilatkozatunkat, miszerint az őt nagyhatalom csakugyan együttműködve döntendi el e fontos kérdést, minek alapul természetesen esupán alkudozás szolgálhat. Egy nappal korábban következő cikket közle a M. Chronicle: „A' j. des Débats egy levelezője már szinte bizonyítja, mikép a' porta föl van szólítva, hogy a' M. Alivali alkudozást az őt nagyhatalomra bizza. E' szerint tehát Russzia, mely eleinte távol maradt, midőn látta, hogy Franciaország nagyobbítani törekszik M. Alit a' porta rovására, most egyesült a' többi hatalommal e' nagyobbítás gátolására. E' lépést valóban eldöntőnek tekintheti a' békeszerződésre nézve, mert M. Ali kénytelen leend engedni az őt hatalom, vagy többsége kívánatának. Ez alatt azonban nagyobb buzgalommal pártolja M. Alit a' francia sajtó, mint valaha. Még azon lapok is, melyek eddig M. Ali tulajdonosságát Konstantinápolyban ellenék, határozottan kívánni látszanak azt. Anglia kívánatit 's érdekeit természetesen nem veszi semmiben a' francia sajtó; de Ausztriát és Russziát sem igen látszik tekintetre méltatni. A' j. d. Débats és levelezője el akarják velünk hitetni, hogy Franciaország keleten mindenható 's hogy a' török lakosság a' tartományokban örvend a' kapudán basa tettéa, és tapsolva kiált: „Vivent les Français!“ a' francia hajók pedig lövés nélkül nyomulhatnak a' dardanellákba. Hogy esatornántuli barátink meglehetősen alag hiusággal bírnak, tudtuk; de illy elbizottságot csakugyan nem mertünk volna róla föltenni. Mondani fogják talán, hogy illy fonákságok legalább nem fognak francia ministerek és kormányférfiak agyában keletkezni, vagy méltányra találni; lehet, de amny mégis bizonyos, hogy az illy késkedések a' kormányra is bírnak némi befolyással, ha már a' néptömegre olly általános hatásuk. A' francia kormány legnagyobb zavarban látja magát jelenleg, midőn csakugyan el kell magát valamely tette határozni. Nem akar épen valami okosat tenni a' parisi ministerség, hanem lehetőségig föltűnt, 's ez okból a' ministerség több tagja 2dik Anconát tanácsol fölláttatni keleten, vagy is valamely szigetet vagy partvidéket elfoglalni, nem a' törökség ortalára, hanem a' kedves nemzeti hiuság kedvéért.“ A' Globe még keményebb 's rokon tartalmu, francia cikkek suttja a' sajtót a' keleti ügy miatt, mely Anglia és Franciaország közt, mint látszik, ismét föl akarja ébreszteni a' százados vetélyvágyat 's makacs ellenkezést mindenben, mi bármí tekintetben emelheti egyik vagy másik ország dicsőségét. —

(A' királynét ismét férjhez adják.) A' M. Post, mely közönségesen mindenkor legjobban szokott értesülve lenni az udvari történetek és kalandokrul, következő cikket közöl: „A' királyné férjhez megy. Kötelességünk olly jelentést tenni a' britt közönségnek ma, melyet az mély érdekekkel, 's mint reménylhetni véljük, egyhangu megnyugvással fogadand. Egy levelezőnkül a' brüsseli udvarnál, ki egész bizalmát bírja ezen udvarnak, legvilágosb és leghatározottabb szavakban kaptuk ezen tudósítást, mikép házassági összekelés készül britt ő fölsége és Albert Ferencz, Coburg-Saalfeld uralkodó hg másodszülött fia között. A' fons. hg, kire olly nagy és szerencsejós rendeltetés várakozik, a' belga király és királyné kíséretében rövid idő múlva Angliába fog érkezni, még pedig, mint jósolhatni véljük, innen többé el sem távozendó. Ő eljövend, hogy, mint buzgón reménylünk, új fényt 's még nagyobb biztosságot kölcsönözzön az angol trónnak, és házi boldogságát alapítsa meg azon föls. hölgynek, kinek fején sokáig tündököltesse Anglia koronáját a' kegyes végzés. Albert Ferencz hg 1819 aug. 26kán születék, e' szerint tehát 3 hónappal 's 2 nappal fiatalabb Viktória királynénál. Mint halljuk, ő föls. nem fogja személyesen elhalasztani a' parlament üléseket; férjhez menete talán egy cikket teendi a' trónbeszédnek. Annyit bizonyosnak vélünk mondhatni, mikép e' fontos ügy mindjárt a' parlament első napjaiban előforduland, 's ez okból hihetőleg szokottnál hamarabb fogják megnyitni az üléseket.“ Ezután égig emeli a' nevezett lap a' fiatal hg lelki és testi tulajdonit 's minden jót várat tőle Angliával. A' Globe alaptalan kohlománynak mondja e' hirt, azon megjegyzéssel, hogy aug. 27kén személyesen zárandja be a' parlament üléseket a' királyné, mi meg is történt. —

Franciaország.

(Komolyabb hadikészületek Toulonban.) Toulon, aug. 23kán: Ha valódi tengeri háboruba volnánk bonyolítva, akkor sem tehetne nagyobb-szerű készületeket Franciaország. A' tengerészeti elnök parancsot kapott telegrafi uton haladék nélkül Souverain, Couronne és Ville de Marseille sorhajók lengőkké tételire 's hogy ez annál hamarabb megeshessék idegen dolgozókat is fogadtak a' munkák előmozdítására. E' szerint rövid idő múlva 16 sorhajót számítand keleti hajóhadunk. A' hajógyárban hallatlan munkásság uralkodik. Minden műhelyben dologgal töltik el még az éj egy részét is. Az éjszaki kikötőkből már ide érkeztek a' hajók és Santi Petri sorhajó holnap a' földközi tengerre vitorlázand. —

Törökország.

Konstantinápoly, jul. 24kén: Utazók, kik néhány nap óta érkezének ide, Középázsia állapotját elég komor és siralmas színekkel nem festhetik. A' szétüzött török sereg maradványa ugyanis iszonyú rablásokat 's pusztításokat követ el 's több nevezetes helységet végkép elpusztított, a' Koniabnál állomásozó tartaléksereg hátramaradt zsold miatt föllázadt 's az egész környéket kirablotta. A' kegyetlensége által ismeretes angorai ba-

sít csapati meggyilkolák, melyek több karavánt kirablának 's Angora városba szállíták zsákmányukat, mit a' török seregtől elszakadt erősb csapat ellen védének. Konstantinápolyban minden rendszabályt foganatosítanak azon rossz befolyás elhárításául, melyet a' szyriai sereg rossz példája szűllhetne a' főváros közelében állomásozó katonaságnál.

Alexandria, aug. 6kán: Meh. Ali ügyviselője Konstantinápolyból levéllel Chosrew basátul visszaérkezék, melyben a' szultán nevében mindarról biztosítják az alkirályt, mit kíván. Egyiptus, Szýria, és Candia örökös birhatását ígérük ugyanis neki. Egyuttal tudatják vele, hogy a' porta elfogadá a' nagyhatalmaktól ajánlott közbenjárulást 's köteleze magát, hogy tudtok nélkül semmit sem végzend 's így a' békeszerződés a' nagyhatalmak megegyezése nélkül foganat nélkül. A' főcsonulok valósíták e' hirtet mai gyűlésökben 's mindenek előtt a' hajóereg visszaadását kívánák 's hogy Ali mondjon le Chosrew basának hivatalbul letételét illető szándékául. Az alkirály először mitsem akart hallani addig a' hajóhad visszaadásául, míg Chosrew basát el nem távolítják hivatalául, utóbb azonban három napi gondolkodás-ideőt kívánt. Feszülten várják válaszát. Egyébiránt szinte hihetetlen, hogy a' nagyhatalmak kívánatjának ellenszegüljön.

Galacz, aug. 14. A' keleti kérdés miatt keletkező zavarokbul Oroszország okvetlenül legtöbb hasznot húzand, ha eddigi nézetitől nem távozik. Ez pedig főleg abban öszpontosul, hogy Törökországban tartassék fen a' jelen bizonytalan állapot, mely a' viszátkodás és rendetlenség magvait táplálja; de a' tengerész udvarok oda törekszenek, hogy Törökországot Russzia ellenében hatalmas ellenné növevszék, mit azonban Oroszország tudand illő eszközök által kijátszani. Nem vehetni szemére Russziának, hogy ellenséges czélok létesítését mindenkép gátolja 's habár szomorú dolog kétséges bánásmódot ragadni meg szomszéd és barát ellenében önfentartás tekintetéből, a' liiba mégis leginkább azokat terheli, kik a' portát annyira szeretnék idővel Russzia ellen eszközül használni. Azért csak eléggüljenek meg azon állapotvisszaállítással, mely az ellenségeskedés-kitörés előtt volt életben, hihetőleg orosz közbenmunkálás nélkül ezt sem eszközölhetik; mert e' status segélye nélkül a' porta állapotján változtatni a' többi hatalom nem igen képes, 's annál kevésbbé lesz pedig az, ha Oroszországgal jobban meghasonlanak törekvéseik által. —

A' török határrul, aug. 19kén: Roussin hajóvezér a' porta tagadó válasza következtiben a' dardanellákba hajóztatása kérelmétül esupán azon okbul állott el, hogy ez által új zavart ne okozzon a' portának. Ponsonby lord követé Roussin példáját 's mindkettő kedvezőbb időre vár eziránt. A' török fővárosban az utolsó hírnöknek Alexandriába indulta óta esend uralkodik, mi még a' diplomai körre is kiterjed. Igen kíváncsi mindenki tudni: mint fogadandja Mehemed Ali a' porta üzenetét 's a' nagyhatalmak nyilatkozványát, 's mily eszközhez nyulandnak ezek czélok foganatosítására. Szigorú rendszabályokra egyedül Anglia nyilatkozik. A' Bécsbe szándékló hírnök épen most hagyá el a' török határt és Konstantinápolybul azon hirt viszi, miszerint M. Ali elfogadá a' tett javaslatokat 's Egyiptus és Arábia örökös trónjaival megelégszik; egyedül azt kívánja, hogy Szýria és Adana kormányzását hagyják meg fia kezeiben halálaig. Mennyire való e' hír, nem tudhatni, annyit bizonyos, hogy Konstantinápolyban hirt kaptak, miszerint M. Alival tartós és békülő kiegyenlítést okvetlenül várhatni; mert az alkirálynak Chosrew és Halil basák iránti gyűlölsége igen esőkent, sőt ujolag késznek nyilatkozik Konstantinápolyba menésre, hódolni az új szultánnak 's kibékülni az ország főhivatalnokival. — Milos hg a' szerb érsekhez, ki Milan fia halálát, 's 2dik fiának a' szerb fejedelemszékre hivatását jelenté, választ intéze, melyben azon fájdalom után, melyet szeretett fiának elvesztése támaszta, nem határozhatja el magát másod szülöttétül könnyen megváltásra, egyébiránt véghatározásra időt kér. Milos, mint gyantítják, ez által időt akar nyerni, míg Sz. Pétervárbul és Konstantinápolybul válasz érkezik ellenmondásira, mi hihetőleg mindkét helyen késni fog, itt a' szultán halála, amott pedig Mária ngnő összekelési ünnepélye miatt. Egyébiránt Szerbiában legnagyobb esend uralkodik. Bosnyákország is esendesnek látszik, de csak színleg, mivel a' nyugtalanság anyagimár mindenfelé észrevehető. A' vezér szigorun örökölök a' közesend felett; több rendelményt bocsáta közre, mikkel minden rendháborítást ügyekszik elhárítani. A' Konstantinápolybul Travnikba érkezett azon parancsot, mely számos ujoncszedést kíván, a' nép általános eléggületlensége miatt nem merék foganatosítani. Herzegovinában Mahmud szultán halála óta keresztényenüldözés van napi renden, mi igen komolylyá kezd lenni, 's a' basa, ugy látszik, nem igen aggódik illy méltatlanság-elfojtással. Montenegróban orosz meghatalmazottat várnak, kinek felügyelése alatt menend véghez az Ausztriávali határszabályozás, miből kedvező sükert reménylenek, mert Oroszország azon egyetlen fenyegetéssel: hogy a' montenegroiakat megvon minden ortalmat képes őket minden törvénytelen követeléstül elállásra bírní.

Németország.

(A' német szövetségi gyűlés semmi felírást nem akar elfogadni a' hannoverai ügyben.) Hannovera, aug. 21kén: Épen most kaptuk azon hirt, miszerint a' székesvárosi tanács 2dik sérelemiratát is visszalöké a' német szövetségi gyűlés. Ezen iratot a' tanács ügyviselője, Hessenberg, aug. 13kán nyújtá be, másnap azonban az elökség meghagyatábul a' szövetségi kancellária visszaküldé azt az említett ügyviselőnek. 14kén ugyanazon ügyvivő Hadeln tartomány résziről előterjesztvényt akart benyújtani, mit azonban az iktató következő megjegyzéssel utasíta vissza: „a' hannoverai ügyben semmiféle iratot nem fogadhat el.“ E' hír itt természetesen nagy hatást szüle; ugy látszik, ez által az egyesülési szikra ismét el fog lobbanni. A' tanács ma ismét ülést tartá tanácskozául azon rendszabályok iránt, melyekhez már most nyulnia szükséges. —